

Алімпіяда па беларускай
мове ў Польшчы

Кафедра беларусістыкі
Варшаўскага ўніверсітэта
вул. Штурмова 4
02-678 Варшава

XXIV EDYCJA

OLIMPIADA JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO
W POLSCE

Katedra Białorutenistyki
Uniwersytetu Warszawskiego
ul. Szturmowa 4
02-678 Warszawa

PROGRAM

XXIV EDYCJI

OLIMPIADY JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO

PROGRAM XXIV EDYCJI OLIMPIADY JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO

Tematem przewodnim XXIV edycji Olimpiady Języka Białoruskiego jest ***Życie i twórczość Uładzimira Karatkiewicza i Sokrata Janowicza***

Zawody I stopnia – eliminacje szkolne

Egzaminy zawodów I stopnia przygotowywane są przez nauczycieli prowadzących lekcje języka białoruskiego w szkołach w konsultacji z Komitetem Głównym Olimpiady Języka Białoruskiego.

➤ Tematyka egzaminu pisemnego:

Pisemny egzamin zawodów szkolnych ma formę wypracowania. Poziom zadań powinien wykraczać poza podstawę programową szkół ponadgimnazjalnych.

Pytania egzaminacyjne powinny uwzględniać następujące problemy:

- ✓ Życie i twórczość Uładzimira Karatkiewicza i Sokrata Janowicza;
- ✓ Użytkowa znajomość języka białoruskiego (poprawność stylistyczna, umiejętność prawidłowego reagowania w określonych sytuacjach, poprawność ortograficzna, znajomość słownictwa z zakresu życia codziennego i terminologii literaturoznawczej, umiejętność prawidłowego konstruowania dłuższej wypowiedzi pisemnej, znajomość podstawowych struktur gramatycznych).

➤ Tematyka egzaminu ustnego:

Egzamin ustny sprawdza umiejętność wypowiedzi ucznia na temat przeczytanych lektur szkolnych oraz pozaprogramowych. Jako lektury pozaprogramowe mogą być traktowane pozycje beletrystyczne, naukowe i publicystyczne, dotyczące Białorusi lub polsko-białoruskich związków literackich i historyczno-kulturowych. Przy ocenianiu wypowiedzi pod uwagę brana jest dojrzałość sądów, znajomość kontekstów literackich oraz realioznawczych, umiejętność konstruowania wypowiedzi krytycznej i wyciągania wniosków oraz poprawność językowa.

Zawody II stopnia – eliminacje okręgowe

➤ Tematyka egzaminu pisemnego:

Podczas egzaminu pisemnego uczniowie piszą wypracowanie na jeden spośród trzech tematów oraz rozwiązują test gramatyczny. Przy ocenianiu pracy pisemnej pod uwagę bierze się przede wszystkim: zakres wiedzy nabytej w szkole oraz w trakcie pracy samodzielnej, umiejętność logicznego i poprawnego konstruowania wypowiedzi pisemnej, wprowadzanie kontekstów literackich i historyczno-kulturowych, umiejętność wyciągania wniosków, poprawność leksykalno-stylistyczną.

Problematyka pytań egzaminacyjnych obejmuje zagadnienia dotyczące życia i twórczości Uładzimira Karatkiewicza i Sokrata Janowicza.

Test gramatyczny obejmuje zagadnienia ortograficzne, fonetyczne, morfologiczne, leksykalne, składniowe i stylistyczne sprawdzające poprawność budowy konstrukcji gramatycznych oraz szyk wyrazów w zdaniu. Obowiązkowym elementem testu jest tłumaczenie tekstu białoruskiego na język polski.

➤ Tematyka egzaminu ustnego:

Egzamin ustny obejmuje samodzielną wypowiedź (5-10 minut) na jeden z wylosowanych tematów. Uczestnik losuje zestaw dwóch pytań, z których wybiera jeden temat do szczegółowego omówienia.

Problematyka pytań egzaminacyjnych obejmuje zagadnienia związane z:

- historią literatury białoruskiej (ujęte w programie nauczania oraz wykraczające poza jego zakres, dotyczące periodyzacji literatury białoruskiej, życia i twórczości pisarzy białoruskich, interpretacji utworów i ich powiązań z historią oraz życiem autora);
- percepcją kultury białoruskiej w Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem polsko-białoruskich związków literackich i kulturowych);
- życiem mniejszości białoruskiej w Polsce (zwyczaje i obrzędy, organizacje społeczne i kulturalne, szkolnictwo);
- najważniejszymi aspektami życia młodzieży wynikającymi z szans i zagrożeń we współczesnym świecie.

Podczas oceniania wypowiedzi ustnych pod uwagę bierze się przede wszystkim: zakres wiedzy nabytej w szkole oraz w trakcie pracy samodzielnej, umiejętność logicznego i poprawnego konstruowania wypowiedzi ustnej, wprowadzanie kontekstów literackich i historyczno-kulturowych, rozumienie

specyfiki omawianego tematu, umiejętność selekcjonowania posiadanych wiadomości oraz wyciągania wniosków, poprawność leksykalno-stylistyczną.

Zestaw przykładowych pytań na egzamin ustny zawodów okręgowych:

1. Значэнне Вялікага княства Літоўскага ў культурным і літаратурным развіцці беларускай перадавой думкі.
2. Летапісы і хронікі ў Вялікім княстве Літоўскім.
3. Францішак Скарына – этапы яго жыцця і дзейнасці.
4. Характарыстыка такіх асветнікаў Вялікага княства Літоўскага, як Сымон Будны, Фёдар Еўлашэўскі, Васіль Цяпінскі (*да выбару*).
5. Агульная характарыстыка беларускай літаратуры XIX стагоддзя.
6. Жыццё і творчасць Яна Чачота або Яна Баршчэўскага (*да выбару*).
7. Галоўныя этапы жыцця і дзейнасці Вікенція Дуніна-Марцінкевіча.
8. Галоўныя кірункі праблематыкі творчасці Вікенція Дуніна-Марцінкевіча.
9. Публіцыстыка Кастуся Каліноўскага.
10. Галоўныя этапы жыцця і дзейнасці Францішка Багушэвіча.
11. Фальклорная і гумарыстычная плыні ў творчасці Францішка Багушэвіча.
12. Агульная характарыстыка нашаніўскага перыяду ў беларускай літаратуры.
13. Жыццё і творчасць Янкі Купалы – дарэвалюцыйны перыяд.
14. Паэзія Янкі Купалы.
15. Характарыстыка паэм Янкі Купалы: *Бандароўна, Магіла льва, Курган, Яна і я* (*да выбару*).
16. Сцэнічныя творы Янкі Купалы: *Паўлінка, Прымакі, Раскіданае гняздо, Тутэйшыя* (*да выбару*).
17. Жыццё і творчасць Цёткі.
18. Постаці беларускіх дзяцей і жанчын у творчасці Цёткі.
19. Максім Багдановіч – галоўныя этапы біяграфіі паэта.
20. Наватарства і традыцыя ў паэзіі Максіма Багдановіча.
21. Проза Максіма Багдановіча.
22. Літаратурная крытыка і публіцыстыка Максіма Багдановіча.
23. Жыццё і творчасць Максіма Гарэцкага, Цішкі Гартнага або Змітрака Бядулі (*да выбару*).
24. Характарыстыка жыцця і творчасці Янкі Купалы – дарэвалюцыйны перыяд.
25. Характарыстыка жыцця і творчасці Янкі Купалы – савецкі перыяд.

26. Характарыстыка паэм Якуба Коласа *Новая зямля* і *Сымон-музыка* (да выбару).
27. Агульная характарыстыка беларускай літаратуры савецкага перыяду.
28. Жыццё і творчасць Якуба Коласа савецкага часу.
29. Жыццё і творчасць Кандрата Крапівы.
30. Максім Танк як сімвал польска-беларускага яднання.
31. Агульная характарыстыка заходнебеларускай літаратуры.
32. Жыццё і творчасць: Івана Мележа, Івана Шамякіна, Уладзіміра Караткевіча (да выбару).
33. Спецыфіка прозы Васіля Быкава на прыкладзе выбраных твораў.
34. Творчасць маладога пакалення беларускіх пісьменнікаў.
35. Характарыстыка беларускіх літаратурных часопісаў і газет.
36. Характарыстыка беластоцкіх перыёдыкаў: „Ніва”, „Беларускі каляндар”, „Czasopis”, „Przegląd Prawosławny” (да выбару).
37. Творчасць беларускіх аўтараў у пасляваеннай Польшчы (да выбару).
38. Мае адносіны да традыцыйнай і наватарскай манеры ў творчасці пісьменнікаў, згуртаваных у літаб’яднанні “Белавежа”.
39. Беларуская эміграцыйная літаратура.
40. Цэнтры беларускай нацыянальнай думкі на Захадзе.
41. Жыццё і творчасць Наталлі Арсенневай.
42. Як разумееш фразу: „Мой народ беларускі, але мая дзяржава – Польшча”?
43. Які бачыш змест і сэнс у сказе: „Я сын / дачка Праваслаўнай царквы (Каталіцкага касцёла) у Польшчы”?
44. Якімі павінны быць суадносіны паміж палякамі і беларусамі Беластоцчыны?
45. Якія бачыш галоўныя розніцы ў жыцці нашых дзядоў, бацькоў і ў жыцці сённяшняга маладога пакалення?
46. Культурнае жыццё Беластоцчыны.
47. Усходняя Беластоцчына – мая Малая Айчына.
48. Духоўнае багацце беларусаў у Польшчы выяўленае ў фальклоры і абраднасці.
49. Якое гадавое свята, якая абраднасць асабліва ўрачыста адзначаецца ў маёй сям’і?
50. Як я разумею паняцці: „Вялікая Айчына” і „Малая Айчына”?
51. Белавежская пушча – унікальная прыгажосць на нашай зямлі.
52. Што я ведаю пра беларускае школьніцтва ў пасляваеннай Польшчы?

Zawody III stopnia – eliminacje centralne

➤ Tematyka egzaminu pisemnego:

Podczas egzaminu pisemnego uczniowie piszą wypracowanie na jeden spośród trzech tematów oraz rozwiązują test gramatyczny. Przy ocenianiu pracy pisemnej pod uwagę bierze się przede wszystkim: zakres wiedzy nabytej w szkole oraz w trakcie pracy samodzielnej, umiejętność logicznego i poprawnego konstruowania wypowiedzi pisemnej, wprowadzanie kontekstów literackich i historyczno-kulturowych, umiejętność analitycznego i syntetycznego myślenia oraz wyciągania wniosków, poprawność leksykalno-stylistyczną.

Problematyka pytań egzaminacyjnych obejmuje zagadnienia dotyczące życia i twórczości Uładzimira Karatkiewicza i Sokrata Janowicza.

Test gramatyczny obejmuje zagadnienia ortograficzne, fonetyczne, morfologiczne, leksykalne, składniowe i stylistyczne sprawdzające poprawność budowy konstrukcji gramatycznych oraz szyk wyrazów w zdaniu. Sprawdzane jest również rozumienie znaczeń stałych związków frazeologicznych (idiomów) oraz porzekadeł i przysłów. Obowiązkowym elementem testu jest tłumaczenie tekstu polskiego na język białoruski.

➤ Tematyka egzaminu ustnego:

Egzamin ustny obejmuje samodzielną wypowiedź (5-10 minut) na jeden z wylosowanych tematów. Uczestnik losuje zestaw trzech pytań, z których wybiera jeden temat do szczegółowego omówienia.

Problematyka pytań egzaminacyjnych obejmuje zagadnienia związane z:

- historią literatury białoruskiej (ujęte w programie nauczania oraz wykraczające poza jego zakres, dotyczące periodyzacji literatury białoruskiej, życia i twórczości pisarzy białoruskich, interpretacji utworów oraz ich powiązań z historią oraz życiem autora);
- przekładami literatury białoruskiej na język polski;
- percepcją kultury białoruskiej w Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem polsko-białoruskich związków literackich i historyczno-kulturowych);
- życiem mniejszości białoruskiej w Polsce (zwyczaje i obrzędy, organizacje społeczne i kulturalne, szkolnictwo).

Podczas oceniania wypowiedzi ustnych pod uwagę bierze się przede wszystkim: zakres wiedzy nabytej w szkole oraz w trakcie pracy samodzielnej,

umiejętność logicznego i poprawnego konstruowania wypowiedzi ustnej, wprowadzanie kontekstów literackich i historyczno-kulturowych, rozumienie specyfiki omawianego tematu, umiejętność analitycznego i syntetycznego myślenia oraz wyciągania wniosków, poprawność leksykalno-stylistyczną.

Zestaw przykładowych pytań na egzamin ustny zawodów centralnych:

1. Літаратура як спецыфічная форма мастацтва слова, як адна з форм духоўнай самасвядомасці народа, як крыніца ведаў, хваляванняў і турботаў. Паразважай на аснове выбраных твораў беларускай літаратуры.
2. Розныя функцыі літаратуры. Ахарактарызуй тэму на прыкладзе творчасці беларускіх пісьменнікаў.
3. Праблема чалавечага шчасця і сэнсу жыцця ў беларускай літаратуры. Паразважай на аснове выбраных твораў беларускай літаратуры.
4. Тэма радзімы ў творчасці беларускіх пісьменнікаў. Паразважай на аснове выбраных твораў беларускай літаратуры.
5. Аўтабіяграфічнасць у беларускай літаратуры. Ахарактарызуй тэму на прыкладзе творчасці Якуба Коласа.
6. Лёс дзіцяці ў беларускай літаратуры. Ахарактарызуй тэму на прыкладзе творчасці беларускіх пісьменнікаў.
7. Вобраз жанчыны-маці ў беларускай літаратуры. Паразважай на аснове творчасці выбраных пісьменнікаў.
8. Тэма гістарычнага мінулага Беларусі ў сучаснай беларускай прозе (на прыкладзе двух-трох твораў сучасных аўтараў).
9. Беларуская прырода і яе адметнасці ў творах беларускай літаратуры. Прывядзі прыклады і дакажы слушнасць выбару.
10. Рэалізм як мастацкі напрамак у беларускай літаратуры. Разгледзь на прыкладах.
11. Вобраз інтэлігента ў беларускай літаратуры. Паразважай на аснове выбраных твораў.
12. Вобраз народнага песняра-прарока ў беларускай літаратуры. Паразважай на аснове выбраных твораў.
13. Высакароднасць герояў у творах беларускай літаратуры. Паразважай, выкарыстоўваючы вядомыя творы.
14. Тэма кахання ў беларускай літаратуры. Паразважай на аснове выбраных твораў.
15. Селянін як літаратурны герой у беларускай творчасці. Паразважай на аснове выбраных твораў.

16. Калектывізацыя беларускай вёскі як адна з вядучых тэмаў мастацкай літаратуры. Прадстаў рознае стаўленне да яе.
17. Фальклорныя і літаратурныя казкі. Зрабі параўнаўчы аналіз выбраных казак.
18. Канфлікт пакаленняў у беларускай літаратуры. Паразважай, выкарыстоўваючы творы розных перыядаў.
19. Народныя абрады і вераванні ў літаратуры. Прадстаў іх, выкарыстоўваючы выбраныя творы.
20. Чарнобыльская тэма ў беларускай літаратуры. Раскрый праблему, выкарыстоўваючы вядомыя творы.
21. Уплыў гістарычных умоў на развіццё беларускай літаратуры. Ахарактарызуй, выкарыстоўваючы розныя крыніцы.
22. Праблема „тутэйшасці” ў творчасці вядомых табе пісьменнікаў. Паразважай на аснове выбраных прыкладаў.
23. Жанры і віды беларускай літаратуры эпохі Сярэднявечча. Ахарактарызуй на аснове выбраных твораў.
24. Нябесная заступніца Беларусі – Ефрасіння Полацкая. Ахарактарызуй на аснове гістарычных фактаў і літаратуры.
25. Францішак Скарына – прадстаўнік беларускай культуры эпохі Адраджэння. Раскрый яго заслугі.
26. Беларуская летапісная літаратура. Паразважай пра яе значэнне на аснове выбраных прыкладаў.
27. Польшка-беларускія пісьменнікі і іх уклад у развіццё беларускай культуры і літаратуры. Паразважай на аснове выбраных твораў.
28. Вікенцій Дунін-Марцінкевіч і сентыменталізм – характарыстыка яго творчасці.
29. Характарыстыка дзеючых асоб п’есы *Пінская шляхта*. Ахарактарызуй мову персанажаў.
30. Грамадская і літаратурна-публіцыстычная дзейнасць Кастуся Каліноўскага. Раскрый тэму, абапіраючыся на „Мужыцкую праўду” і „Лісты з-пад шыбеніцы”.
31. Паказ жыцця беларускага сялянства ў паэзіі і прозе Францішка Багушэвіча – на аснове вершаў, вершаванай аповесці *Келска будзе*, апавядання *Тралялёначка*.
32. Палітычна-эстэтычная праграма Францішка Багушэвіча. Раскрый яе сутнасць на аснове выбраных твораў.
33. Роля „Нашай нівы” ў абароне беларускай нацыянальнай мовы і культуры.
34. Тэма паэта і паэзіі ў творчасці пісьменнікаў нашаніўскага перыяду.
35. Праблематыка паэм Янкі Купалы. Звярні ўвагу на рамантычныя элементы ў яго творчасці.

36. *Тутэйшыя* ў аднаіменнай трагікамедыі Янкі Купалы.
37. Паэма *Новая зямля* Якуба Коласа як энцыклапедыя жыцця беларускага сялянства канца XIX – пачатку XX ст.
38. Біяграфія як ключ да творчасці Якуба Коласа (або іншых пісьменнікаў).
39. Традыцыя і наватарства ў творчасці Максіма Багдановіча. Дакажы на аснове выбраных твораў.
40. Праблематыка творчасці Максіма Багдановіча на аснове выбраных твораў.
41. Максім Гарэцкі як вядучая постаць у беларускай культуры 20–30-х гадоў XX ст. Дакажы на прыкладах.
42. Тэма радзімы ў паэзіі беларускай эміграцыі. Раскрыў яе на падставе твораў двух паэтаў-эмігрантаў.
43. Характарыстыка беларускага літаратурнага руху ў Польшчы.
44. Літаратурная спадчына паэтаў-белавежцаў. Прааналізуй творчасць выбраных прадстаўнікоў Беларускага літаратурнага аб'яднання „Белавежа”.
45. Асноўныя тэмы і вобразы творчасці Максіма Танка.
46. Характарыстыка сучаснай беларускай паэзіі на аснове творчасці выбранага паэта.
47. Характарыстыка сучаснай беларускай прозы на аснове творчасці выбранага празаіка.
48. Характарыстыка сучаснай беларускай драматургіі на аснове творчасці выбранага драматурга.
49. Мая Малая Айчына. Раскажы пра яе, выкарыстоўваючы гістарычныя і культурныя факты.
50. Роля і вобраз Беласточчыны ў мастацкай літаратуры на аснове выбраных твораў.
51. Вайна ў творчасці Васіля Быкава на аснове выбраных твораў.
52. Трагізм эпохі сталінізму ў творчасці Васіля Быкава.
53. „Быкаўскі герой”. Ахарактарызуй на падставе выбраных твораў.
54. Гісторыя Беларусі ў творчасці Уладзіміра Караткевіча.
55. Якія героі беларускай літаратуры могуць быць узорамі для сучаснага маладога чалавека? Абгрунтуй на прыкладах твораў сучаснай літаратуры.
56. Палеская вёска пачатку XX стагоддзя. Ахарактарызуй на аснове *Палескай хронікі* Івана Мележа.
57. Мая мясцовасць у легендах, паданнях і гістарычных крыніцах.
58. Помнікі матэрыяльнай культуры беларускага народа ў Польшчы. Раскажы пра іх на аснове прыкладаў.
59. Беларускія народныя абрады і іх уплыў на нацыянальную культуру.
60. Беларускія сродкі масавай інфармацыі ў Польшчы.

61. Беларускія культурныя мерапрыемствы ў Польшчы.
62. Роля, значэнне і дзейнасць беларускіх арганізацый у Польшчы.
63. Фальклор і гістарычнае мінулае Беластоцчыны ў творчасці белавежцаў.

Sugerowane lektury:

1. Аляхновіч Ф., *У кіпцюрох ГПУ*, Мастацкая літаратура, Мінск 1994.
2. АРочка М., *Максім Танк. Жыццё ў паэзіі*, Мінск 1984.
3. АРСЕННЕВА Н., *Між берагамі*, Беларускі інстытут навукі і мастацтва, Нью-Ёрк–Таронта 1979.
4. АРСЕННЕВА Н., *Яшчэ адна вясна: выбраныя вершы*, Мастацкая літаратура, Мінск 1996.
5. БАГДАНОВІЧ І., *Янка Купала і рамантызм*, Навука і тэхніка, Мінск 1989.
6. БАГДАНОВІЧ М., *Вянок*, Мастацкая літаратура, Мінск 2005.
7. БАГДАНОВІЧ М., *Поўны збор твораў*, т. 2, Беларуская навука, Мінск 2001.
8. БАГУШЭВІЧ Ф., *Творы*, Мастацкая літаратура, Мінск 1998.
9. БАРСКІ А., *Блізкасць далёкага*, GP BGKT, Białystok 1983.
10. БАРСКІ А., *Жнівень слоў*, GP BGKT, Białystok 1967.
11. БАРШЧЭЎСКІ А., *Беларуская эміграцыйная пісьмовасць*, ч. 1, Katedra Filologii Białoruskiej WLSiWF UW, Warszawa 2004.
12. БАРШЧЭЎСКІ Л., ВАСЮЧЭНКА П., ТЫЧЫНА М., *Беларуская літаратура і свет*, Радыёла-плюс, Мінск 2006.
13. БАРШЧЭЎСКІ Я., *Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях*, (пераклад М. Хаўстовіча), Мастацкая літаратура, Мінск 1990.
14. *БЕЛАРУСКІЯ ПІСЬМЕННІКІ ў Польшчы: другая палова ХХ стагоддзя*, Беларускі кнігазбор, Мінск 2000.
15. БЕЛЬСКІ А.І., *Беларуская літаратура ХХ стагоддзя. Гісторыя і сучаснасць*, Аверсев, Мінск 2005.
16. БУГАЁЎ Д., *Праўда і мужнасць таленту: выбранае. Кніга пра Васіля Быкава*, Мастацкая літаратура, Мінск 1995.
17. БЫКАЎ В., *Аповесці*, Мастацкая літаратура, Мінск 1980.
18. БЫКАЎ В., *Знак бяды*, Мастацкая літаратура, Мінск 1999.
19. БЫКАЎ В., *Крыжовы шлях*, Гронка, Мінск 1998.
20. БЫКАЎ В., *Сотнікаў, Абеліск: аповесці*, Мастацкая літаратура, Мінск 1972.
21. БЯДУЛЯ З., *Аповяданні 1912–1939*, Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Мінск 1951.
22. ГАРЭЦКІ М., *Збор твораў у чатырох тамах*, Мінск 1984–1986.
23. ГАРЭЦКІ М., *Прысады жыцця*, Мінск 2003.
24. ГАРЭЦКІ М., *Успаміны, артыкулы, дакументы*, Мінск 1984.
25. ГЕНІЮШ Л., *Сповідзь*, Мастацкая літаратура, Мінск 1993.
26. *ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ ХХ СТАГОДДЗЯ ў чатырох тамах*, т. 1–4, Беларуская навука, Мінск 1999.

27. ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ В., *Збор твораў*, Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Мінск 1958.
28. ЗАЛОСКА Ю., *Дыялёгі з Васілём Быкавым: інтэрв'ю, эсэ*, Мастацкая літаратура, Мінск 1995.
29. КАЛУБОВІЧ Я., *На крыжовай дарозе. Творы з эміграцыі*, Бацькаўшчына, Мінск 1994.
30. КАРАТКЕВІЧ У., *Быў. Ёсць. Буду*, Мастацкая літаратура, Мінск 2000.
31. КАРАТКЕВІЧ У., *Збор твораў у васьмі тамах*, Мастацкая літаратура, Мінск 1990.
32. КАРАТКЕВІЧ У., *Зямля пад белымі крыламі*, Мастацкая літаратура, Мінск 1977.
33. КАРАТКЕВІЧ У., *Каласы пад сярпом тваім*, Беллітфонд, Мінск 2000.
34. КІПЕЛЬ Я., *Эпізоды*, Выдавецтва газеты „Беларус”, 1998.
35. КОЛАС Я., *Мой родны кут... паэзія*, Мастацкая літаратура, Мінск 2000.
36. КОЛАС Я., *Новая зямля*, Беларускі фонд культуры, Мінск 2002.
37. КОЛАС Я., *Сымон-музыка*, БелАК, Мінск 2002.
38. КРАПІВА К., *Вершы, байкі, эпіграмы, паэмы*, Мастацкая літаратура, Мінск 1974.
39. КРАПІВА К., *П'есы*, Мастацкая літаратура, Мінск 1974.
40. КУПАЛА Я., *Драматычныя творы: паэмы, п'есы*, Навука і тэхніка, Мінск 1975.
41. КУПАЛА Я., *Жыве Беларусь*, Мастацкая літаратура, 1993.
42. КУПАЛА Я., *Спадчына*, Мастацкая літаратура, Мінск 1992.
43. ЛАЗАРУК М.А., СЕМЯНОВІЧ А.А. (рэд.), *Гісторыя беларускай літаратуры XIX – пачатак XX ст.*, Вышэйшая школа, Мінск 1998.
44. ЛАЗАРУК М.А., СЕМЯНОВІЧ А.А. (рэд.), *Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзё (20–50-я гады)*, Вышэйшая школа, Мінск 2000.
45. ЛОЙКА А.А., *Старабеларуская літаратура*, Вышэйшая школа, Мінск 2001.
46. ЛОЙКА А.А., *Беларуская паэзія пачатку XX стагоддзя*, Выдавецтва БДУ, Мінск 1972.
47. *Ля чужых берагоў. Альманах твораў беларускіх эміграцыйных паэтаў і пісьменнікаў*, Выдавецтва „Бацькаўшчыны”, Мюнхэн 1955.
48. МАКСІМОВІЧ В.А., *Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя*, Беларуская навука, Мінск 2006.
49. МЕЛЕЖ І., *Людзі на балоце*, Мастацкая літаратура, Мінск 2002.
50. МІШЧАНЧУК М.І., ШПАКОЎСКІ І.С., *Беларуская літаратура XX ст.*, Вышэйшая школа, Мінск 2001.
51. НАВУМЕНКА І., *Якуб Колас: нарыс жыцця і творчасці*, Народная асвета, Мінск 2003.
52. НАВУМЧЫК С. (рэд.), *Быкаў на свабодзе*, Радыё Свабода, Вашынгтон 2004.
53. РЫПІНСКІ А., *Беларусь*, (пераклад Міколы Хаўстовіча), Arche, 2009, № 5, с. 202–280.

54. САВІК Л., *Пакліканья: літаратура беларускага замежжа*, Тэхналогія, Мінск 2001.
55. САЧАНКА Б., *Туга па радзіме: паэзія беларускай эміграцыі*, Мастацкая літаратура, Мінск 1992.
56. СКАРЫНА Ф., *Творы*, Навука і тэхніка, Мінск 1990.
57. ТАНК М., *Збор твораў у шасці тамах*, Мастацкая літаратура, Мінск 1978–1991.
58. ТАНК М., *Лісткі календара*, Беларусь, Мінск 1970.
59. ТАНК М., *Мне пару крыл дало юнацтва. Выбраная лірыка*, укладанне В. Рагойшы, (Серыя: *Беларуская Паэзія ХХ стагоддзя*), Мастацкая літаратура, Мінск 2003.
60. ТВАРАНОВІЧ Г., *Старабеларуская літаратура XI–XVIII ст.ст.: хрэстаматыя*, Wydawnictwa Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2004.
61. ЧАЧОТ Я., *Выбраныя творы*, Беларускі кнігазбор, Мінск 1996.
62. ЧЫКВІН Я., *Змена пяску*, Prymat, Białystok 2008.
63. ШАМЯКІН І., *Сэрца на далоні*, Мастацкая літаратура, Мінск 2007.
64. ШАПРАН С., *Васіль Быкаў. Гісторыя жыцця ў дакументах, публікацыях, успамінах, лістах (кн. 1 і 2)*, Згуртаванне Беларусаў Свету Бацькаўшчына, Мінск – Гародня 2009.